

Sygn. akt I ACa 14/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Krzysztof Chojnowski
Sędziowie	:	SA Irena Ejsmont - Wiszowata (spr.) SO del. Juliusz Ciejek
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. B. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa – (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 14 października 2016 r. sygn. akt I C 444/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

K. I. E. J. C.

Sygn. akt I A Ca 14/17

UZASADNIENIE

Powód A. B. (1) w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez (...) wniósł o zasądzenie kwoty 148.22 zł tytułem odszkodowania, w tym kwoty 123.000 zł tytułem strat na skutek odmowy wyrażenia zgody na dodatkowe zatrudnienie, kwoty 12.722 zł tytułem konieczności uiszczenia podwyższonego podatku oraz kwoty 12.450 zł z tytułu utraty wartości auta. Poza tym domagał się zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 30 stycznia 2012 r., sygn. VII K 349/08 został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu czynów, zaś Sąd Okręgowy wyrokiem z 5 lipca 2013 r., sygn. VIII Ka 841/12 utrzymał w mocy wyrok sądu I instancji. Powyższe postępowanie wobec powoda trwało od 25 kwietnia 2006 r. do 5 lipca 2013 r., czyli ponad 7 lat. Postanowieniem z 7 czerwca, sygn. II S 5/13 Sąd Apelacyjny w Białymstoku stwierdził, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowy w Białymstoku sygn. VII K 349/08 i Sądem Okręgowym w Białymstoku sygn. VIII Ka 841/12 doszło do przewlekłości postępowania i zasądził od Skarbu Państwa na rzecz A. B. (1) kwotę 2.000 zł za naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

W toku postępowania karnego względem powoda zostało zastosowany najsurowszy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania od 26 kwietnia 2006 r. do 25 lipca 2006 r., tj. przez okres 127 dni. Postanowieniem z 27 kwietnia 2006 r. Sąd Rejonowy dokonał zabezpieczenia majątkowego poprzez zajęcie samochodu osobowego marki S. (...) nr rej. (...) stanowiącego współwłasność powoda i A. B. (2). Zabezpieczenie to zostało uchylone postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku z 3 października 2009 r. Wyrokiem z 18 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku sygn. III Ko 313/13 przyznał powodowi kwotę 20.700 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, odmawiając jednocześnie przyznania odszkodowania. Na skutek apelacji Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 4 listopada 2014 r., sygn. II A Ka 222/14 zmienił zaskarżony wyrok i podwyższył zadośćuczynienie do kwoty 41.400 zł.

Powód przez okres trwania postępowania karnego od 26 kwietnia 2006 r. do 5 lipca 2013 r. pozostawał zawieszony w czynnościach służbowych funkcjonariusza Straży Granicznej i otrzymywał jedynie połowę wynagrodzenia, w tym do 2010 r. 890 zł, zaś od 2010 r. 892 zł. Ponadto był pozbawiony wszelkich dodatków do wynagrodzenia. Przyczyną zawieszenia było tymczasowe aresztowanie, a później przedłużające się postępowanie karne o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. Podczas zawieszenia w czynnościach służbowych, czyli przez ponad siedem lat, powód wielokrotnie zwracał się o wyrażenie zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia, gdyż połowa wynagrodzenia nie pozwalała mu i jego żonie na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Po raz pierwszy taki wniosek złożył w piśmie z 27 października 2006 r. Bezpośredni przełożony poparł prośbę powoda. Powód podał adres firmy, rodzaj umowy oraz charakter pracy (jako pomocnika sprzedawcy na stacji paliw). Pismami z 23 listopada 2006 r., 5 grudnia 2006 r. i 13 grudnia 2006 r. odmówiono mu zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia. Odwołanie od decyzji (...) w B. z 13 grudnia 2016 r. do (...) w W. zostało załatwione odmownie. Przyczyną odmowy było przekonanie o jego winie, a przedłużające się postępowanie jedynie ugruntowało ten pogląd. W wyniku tej niezasadnej odmowy powód przez 82 miesiące otrzymywał jedynie połowę wynagrodzenia i nie dysponował żadnymi oszczędnościami, które mogłyby zapewnić byt jego rodzinie. Tymczasem art. 67 ustawy o Straży Granicznej z 12 października 1990 r. nie zawiera dodatkowych przesłanek do udzielenia zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia. Odmowa w stosunku do powoda była ewenementem w sytuacji, gdy w 2006 r. takiej zgody udzielono 4 funkcjonariuszom, w 2007 r. – 27 funkcjonariuszom, w 2008 r. – 29 funkcjonariuszom, w 2009 r. – funkcjonariuszom, 2011 r. – 69 funkcjonariuszom, 2012 r. – 53 funkcjonariuszom, zaś w 2013 r. – 40 funkcjonariuszom. W wyniku przewlekłego postępowania powód został pozbawiony możliwości zarobkowania, w związku z czym poniósł szkodę w postaci utraconych korzyści z zarobku. Podjęcie przez niego zatrudnienia nie było hipotetyczne, a cechowało się wysokim stopniem prawdopodobieństwa, graniczącym z pewnością. Realność podjęcia pracy uzasadnia przyjęcie wniosku, że utrata korzyści rzeczywiście nastąpiła.

Po uniewinnieniu od popełnienia zarzucanych mu czynów, powód otrzymał jednorazowo wynagrodzenie za lata pozostawania w zawieszeniu. Suma ta wyniosła 218.000 zł, na którą złożyło się zaległe wynagrodzenie wraz ze wszystkimi dodatkami i podwyżkami przewidzianymi w tym czasie. Spowodowało to kwalifikację powoda do wyższej grupy podatkowej i konieczność zapłacenia wyższego podatku, którego uniknąłby, gdyby wynagrodzenie było wypłacane regularnie. Dlatego w 2013 r. zapłacił podatek (rozliczany wspólnie z żoną) w kwocie 12.772 zł.

W wyniku zabezpieczenia majątkowego trwającego od 27 kwietnia 2006 r. do 2 października 2009 r., dotyczącego samochodu osobowego marki S. (...) nr rej. (...), stanowiącego współwłasność powoda i A. B. (2), zbycie tego pojazdu stało się niemożliwe. W tym okresie samochód o wartości szacunkowej w momencie zajęcia 34.000 zł stracił na wartości około 12.450 zł, biorąc pod uwagę system wyceny (...) Ekspert z października 2009 r.

Powołując się na treść art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 zdanie 1 EKPCzPW, powód wskazał, że Państwo ma obowiązek rekompensowania szkód powstałych w wyniku przewlekłego postępowania, a dochodzenie ich może następować także w postępowaniu cywilnym, po zaspokojeniu szkód podstawowych w toku postępowania karnego. Jako podstawy prawne dochodzonego roszczenia powołał art. 415 k.c. oraz 361 §1 i 2 k.c.

W piśmie procesowym z 13 października 2015 r. (k. 160 – 161) powód sprecyzował powództwo żądając zasądzenia odszkodowania w kwocie 148.222 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu, w tym 123.000 z tytułu braku możliwości podjęcia dodatkowego zatrudnienia w okresie od października 2006 r. do lipca 2013 r., licząc 1.500 zł netto miesięcznie; 12.772 zł tytułem szkody wynikającej z konieczności zapłaty podatku od wypłaconego zaległego wynagrodzenia za okres zawieszenia w czynnościach służbowych, przy wspólnym rozliczeniu z żoną oraz kwoty 12.450 zł tytułem utraty wartości samochodu zabezpieczonego w toku postępowania karnego. Po opinii biegłej z zakresu rachunkowości powód ostatecznie zmienił żądanie o tyle, że domagał się zasądzenia kwoty 13.364 zł z tytułu różnicy podatkowej, podtrzymując stanowisko co do ogólnej sumy roszczenia w kwocie 148.220 zł i kwoty 12.450 zł tytułu utraty wartości samochodu (k. 387).

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez (...) wniósł o oddalenie powództwa (odpowiedź na pozew i pisma procesowe k. 29 – 32, 171 – 178, 256 – 268, 338 – 340, 374 – 375). Podniósł, że powód nie otrzymał zezwolenia na dodatkową pracę, a nieuzyskanie tej zgody nie było związane z działaniem pozwanego Skarbu Państwa. W świetle pragmatyki służbowej wyrażenie zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia przez funkcjonariusza Straży Granicznej jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem Komendanta Straży Granicznej. Powód nie udowodnił, że na skutek przewlekłego sposobu prowadzenia postępowania przełożeni powoda z góry byli przekonani o jego winie, a w wyniku działania pozwanego odmówiono mu możliwości wykonywania dodatkowej pracy. Poza tym nie zostało wykazane, że gdyby nie doszło do zawieszenia powoda w czynnościach służbowych, to mógłby on dodatkowo pracować. Poza tym, skoro wyrównany został uszczerbek w wynagrodzeniu za czas zawieszenia w czynnościach służbowych, to brak podstaw aby powód mógł domagać się dodatkowej kwoty 123.000 zł, gdyż stanowiłoby to o jego bezpodstawnym wzbogaceniu.

Odnosnie roszczenia z tytułu konieczności uiszczenia podatku w wyższej kwocie wobec jednorazowej wypłaty pozwany wskazał, że nie miało to związku z przewlekłym postępowaniem, a z zawieszeniem powoda w czynnościach służbowych i przywróceniem go do czynnej służby, co z kolei wiązało się z jednorazową wypłatą zaległych świadczeń ze stosunku służbowego. Poza tym rozliczając się wspólnie z żoną powód i tak byłby zobowiązany do uiszczania podatku po zastosowaniu drugiej stawki podatkowej. Natomiast zajęty samochód osobowy był pozostawiony na przechowaniu u żony powoda i była możliwość normalnego korzystania z pojazdu. Wprawdzie z upływem czasu samochód stracił na wartości, to brak było podstaw do twierdzenia, że powód poniósł jakąkolwiek szkodę. W szczególności nie wykazał, że gdyby samochód nie został zajęty, to doszłoby do jego sprzedaży i za jaką kwotę.

Wyrokiem z dnia 14 października 2016r. Sąd Okręgowy w Łomży zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – (...) na rzecz powoda A. B. (1) kwotę 13.364 złotych z ustawowymi odsetkami od 26 lutego 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy ustalił, że w 2006 r. powód był zatrudniony jako funkcjonariusz (...) Oddziału Straży Granicznej. Służbę pełnił w placówce Straży Granicznej w B. w stopniu młodszego chorążego na stanowisku asystenta zespołu służby granicznej. W toku śledztwa w sprawie sygn. VI Ds. 19/06/SW prokurator Prokuratury Okręgowej w Białymstoku zarządził o zatrzymaniu powoda, co zostało wykonane przez funkcjonariuszy Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej w B. w dniu 25 kwietnia 2006 r. Tego samego dnia zostały mu przedstawione zarzuty z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 231 §1 i 2 k.k. oraz art. 18 § 3 w zw. z art. 63 §3 k.k.s. Postanowieniem z 26 kwietnia 2006 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku (sygn. III Kp 851/06) zastosował wobec powoda środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy, tj. do dnia 25 lipca 2006 r. Następnie postanowieniem z 19 lipca 2006 r. (sygn. III Kp 1544/06) środek ten przedłużono do dnia 25 października 2006 r. Postanowieniem z 29

sierpnia 2006 r. Prokurator Okręgowy w Białymstoku uchylił tymczasowe aresztowanie i zastosował wolnościowe środki zapobiegawcze.

Po aresztowaniu powoda, decyzją nr (...) z 28 kwietnia 2006 r. (...) zawiesił go w czynnościach służbowych od 25 kwietnia 2006 r. na okres trzech miesięcy; a następnie decyzją nr (...) z 30 sierpnia 2006 r. okres zawieszenia przedłużono do czasu ukończenia postępowania karnego.

Wyrokiem z 30 stycznia 2012 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku (sygn. VII K 349/08) uniewinnił powoda od wszystkich czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 5 lipca 2013 r., sygn. VIII Ka 842/12. Po zapadnięciu powyższego wyroku ustąpiło zawieszenie powoda w czynnościach służbowych, a Straż Graniczna wypłaciła mu zaległe uposażenie ze wszystkimi składnikami za cały okres zawieszenia w formie jednorazowej wypłaty.

W dniu 4 kwietnia 2013 r. oskarżony A. B. (1) złożył skargę w przedmiocie przewlekłości postępowania sądowego w obu instancjach: przed Sądem Rejonowym w Białymstoku i Sądem Okręgowym w Białymstoku oraz zażądał zasądzenia z tego tytułu sumy pieniężnej w kwocie 20.000 zł. Postanowieniem z 7 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku (sygn. II S 5/13) po rozpoznaniu powyższej skargi stwierdził, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Białymstoku sygn. VII K 349/08 oraz sądowym Sądem Okręgowym w Białymstoku sygn. VIII Ka 841/12 prowadzonym przeciwko skarżącemu nastąpiła przewlekłość postępowania i zasądził na jego rzecz sumę 2.000 zł za naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki. W pozostałej części skarga została oddalona. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny stwierdził, że doszło do beczynności w okresach od 30 października 2008 r. do 13 marca 2009 r. oraz od 23 listopada 2009 r. do 8 października 2010 r. (k. 10823 – 10826 akt sprawy sygn. VII K 349/08 Sądu Rejonowego w Białymstoku).

W dniu 8 sierpnia 2013 r. A. B. (1) wystąpił z powództwem o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Wyrokiem z 18 czerwca 2014 r., sygn. III Ko 313/12 Sąd Okręgowy w Białymstoku zasądził od Skarbu Państwa na jego rzecz kwotę 20.700 zł zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od daty uprawomocnienia się wyroku. Zadośćuczynienie to zostało podwyższone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 4 listopada 2014 r., sygn. II AKa 222/14 do kwoty 41.400 zł. Sąd Apelacyjny zaaprobował pogląd Sądu Okręgowego, że zgłoszone w przedmiotowym postępowaniu roszczenia z tytułu utraconych zarobków (w kwocie 126.000 zł) w związku z nieudzieleniem zgody przez przełożonych na podjęcie dodatkowego zatrudnienia, utratą wartości samochodu osobowego oraz zapłatą wyższego podatku na skutek przekroczenia progu podatkowego nie łączyły się bezpośrednio ze stosowaniem środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i mogą być dochodzone w toku postępowania cywilnego. Zaistniały bowiem po uchyleniu tymczasowego aresztowania i stanowiły o utrudnieniach w codziennej egzystencji podczas toczącego się postępowania.

Powód podał, że po opuszczeniu aresztu z dniem 29 sierpnia 2006 r. pierwszą prośbę o zezwolenie na dodatkowe zatrudnienie złożył w dniu 27 października 2006 r., kolejne miały miejsce w dniach 23 listopada 2006 r. i 4 grudnia 2006 r. Prośba z 27 października 2006 r. znalazła poparcie Komendanta Palcówki Straży Granicznej w B. (k. 179 odwrot). Natomiast negatywne stanowisko zajęła naczelnik wydziału V Zamiejscowego Zarządu Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej w B. (k. 181). Wszystkie prośby zostały załatwione odmownie (k. 183, 184, 185, 188, 194 – 195, 196). Złożone w dniu 13 grudnia 2006 r. odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej również nie dało rezultatu. Jak wskazał powód przyczyną ubiegania się o zezwolenie na dodatkowe zatrudnienie była beczynność spowodowana zawieszeniem w czynnościach służbowych oraz kłopoty finansowe, związane z zawieszeniem go w czynnościach służbowych i wypłacaniem z tej sytuacji jedynie połowy wynagrodzenia. W tym okresie żona powoda A. B. (2) zarabiała 1.500 złotych. Następnie małżonkom urodziło się dziecko. Po opuszczeniu zakładu karnego powód wymagał leczenia i stosowania specjalnej diety, co generowało koszty.

Powód podnosił, że w wypadku udzielenia mu zezwolenia wskazywaną pracę w zakresie 1/2 etatu w charakterze pomocnika na stacji paliw by uzyskał. Poza tym firma (...) ma dobre referencje. M.in. zaopatruje w olej opałowy

(...). Między powodem a właścicielem firmy są też relacje osobiste. Z zeznań A. B. (2) wynika, że J. J. jest jej bratem ciotecznym oraz ojcem chrzestnym (krewnych dzieli duża różnica wieku).

Zdaniem powoda przyczyną odmowy udzielenia zezwolenia na dodatkowe zatrudnienie było toczące się postępowanie karne i będąca tego skutkiem zła opinia o nim. Przeciwno udzieleniu mu zezwolenia na dodatkowe zatrudnienie był (...) w B.. Prokurator Okręgowy w Białymstoku w piśmie z 29 listopada 2006 r. (k. 187) oświadczył brak zainteresowania ewentualnym podjęciem przez powoda dodatkowego zatrudnienia.

Wartość straty z tytułu odmowy podjęcia dodatkowego zatrudnienia powód obliczył jako iloczyn przewidywanego wynagrodzenia w kwocie 1.500 zł miesięcznie netto (na 1/2 etatu) przemnożony przez 82 miesiące za okres od września 2006 r. do czerwca 2013 r. Powoływał się na zeznania J. J. w sprawie sygn. III Ko 313/13, z których wynika, że nie płaci pracownikom mniej niż 1.500 zł miesięcznie.

Od 6 lipca 2013 r. powód został przywrócony do służby. Podkreślił, że pismem z 2 września 2015 r. udzielono mu zgody na podjęcie pracy dodatkowej na stanowisku diagnosty samochodowego w (...) w firmie (...) J. J.. Zawarta umowa dotyczy wymiaru pracy w ilości 10 godzin miesięcznie. (k. 141, 142).

Za okres zawieszenia w czynnościach służbowych powodowi wypłacano połowę wynagrodzenia, po czym po przywróceniu go do służby otrzymał wyrównanie, wypłacone jednorazowo w kwocie 218.887,57 zł (k. 224). Obejmowało ono nagrody roczne i równoważnik mundurowy (niewypłacane w żadnej części podczas zawieszenia w czynnościach). W rezultacie za rok 2013 r. zmuszony był zapłacić wyższy podatek od dochodów osobistych, gdyż przekroczył stawkę. Gdyby należne mu wynagrodzenie za pracę było wypłacane systematycznie, do tego by nie doszło. Mimo wspólnego rozliczania się z żoną musiał uiścić dodatkowo kwotę 12.772 zł. Sposób rozliczenia podatkowego i obliczenia wysokości szkody powód przedstawił w piśmie procesowym z 11 marca 2016 r. (k. 218 – 223)

W toku postępowania w sprawie sygn. VI Ds. 19/06/Sw (VII K 349/08) w dniu 25 kwietnia 2006 r. dokonano tymczasowego zajęcia mienia w postaci samochodu osobowego marki S. (...) nr rej. (...), stanowiącego współwłasność powoda i A. B. (2). Wartość pojazdu określono wówczas na 34.000 zł. Postanowieniem Prokuratora Okręgowego w Białymstoku z 27 kwietnia 2006 r. dokonano zabezpieczenia majątkowego na powyższym mieniu powoda grożącej mu kary grzywny i roszczeń o uszczuplenie należności publicznoprawnej, pozostawiając pojazd na przechowanie u żony powoda A. B. (2). Zabezpieczenie to trwało od 27 kwietnia 2006 r. do 2 października 2009 r., a zbycie pojazdu w tym okresie było niemożliwe. W rezultacie samochód ten (wyprodukowany w 2002 r.) stracił na wartości. Według powoda w dacie zajęcia wartość szacunkowa samochodu wynosiła 34.000 zł, zaś w chwili uchylecia zabezpieczenia w październiku 2009 r. pojazd stracił na wartości o około 12.450 zł, biorąc pod uwagę system wyceny (...) Ekspert. Powód kupił ten samochód w 2005 r. i miał zamiar użytkować go orientacyjnie do roku 2007. Zajęcie uniemożliwiło jego sprzedaż. Pojazdu tego małżonkowie B. nie sprzedali i nadal go użytkują.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: wyjaśnień powoda (k. 143 odwrót – 145 wraz z nagraniem), zeznań świadka A. B. (2) (k. 145, 360 odwrót – 361), próśb powoda o zgodę na pracę dodatkową i odwołania (k. 15, 16, 17, 179 – 197), zezwolenia na pracę dodatkową (k. 141), wydruków z systemu (...) Ekspert (k. 20 – 21), opinii (k. 22), zaświadczeń o dochodach (k. 23, 224, 225), wniosku o uchylenie zajęcia (k. 24), wyroku z uzasadnieniami w sprawach III Ko 313/13 i II AKa 222/14 (k. 35 – 54, 55 – 61), kopii zeznań podatkowych wraz załącznikami (k. 138 – 140, 162 – 164, 270 – 318), obliczeń symulacyjnych podatku (k. 226 – 254), umów zlecenia (k. 142, 208 – 211, 350 – 359), dokumentów w sprawach sygn. VII K 349/08 (w szczególności zapadłych wyroków oraz k. 836, 851 – 858 oraz 10823 – 10826), sygn. II Ko 313/13 (w szczególności zapadłego wyroku oraz k. 7, 8 – 10, 11, 13 – 15, 86 – 89, 780, 781 – 791, 813), opinii biegłej z zakresu rachunkowości (k. 323 – 331), referencji firmy (...) (k. 345 – 349).

Podstawy prawnej roszczenia powoda należało poszukiwać w przepisach dotyczących odpowiedzialności deliktowej. Ponieważ pozwany został Skarb Państwa, a powód twierdził, że poniósł szkodę opisaną w pozwie na skutek niezgodnego z prawem działania władzy publicznej polegającego na długotrwałym i przewlekłym prowadzeniu postępowania karnego, zakończonego ostatecznie uniewinnieniem go od popełnienia zarzucanych mu czynów, w tej sytuacji konieczne było rozważenie jego roszczeń w świetle art. 417 i nast. k.c. Powód nie podnosił zarzutu niezgodności

działania przy wykonywaniu władzy publicznej w postaci bezprawnie prowadzonego postępowania karnego. Z istoty rzeczy nie kwestionował wyroku uniewinniającego go od popełnienia czynów zarzucanych aktem oskarżenia. Nie było więc podstaw i potrzeby rozważania przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa określonych w art. 417¹ § 2 k.c..

Zgodnie z treścią art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W rozważanym stanie faktycznym powód wyczerpał możliwość dochodzenia roszczeń przewidzianych w art. 552 i nast. k.p.k. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 18 czerwca 2014 r., sygn. III Ko 313/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 4 listopada 2014 r., sygn. II AKa 222/14 zasądzono bowiem od Skarbu Państwa na jego rzecz kwotę 41.400 zł z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od daty uprawomocnienia się wyroku tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie (art. 552 § 4 k.p.k.). Zgłoszone w tym postępowaniu żądania odszkodowania zostały oddalone, w tym dotyczące roszczeń zgłoszonych w przedmiotowym procesie. Sądy orzekające w powyższej sprawie karnej podkreśliły, że nie były one wynikiem pozbawienia wolności na skutek tymczasowego aresztowania, odsyłając niejako powoda na drogę postępowania cywilnego. Podkreślono, że szkody związane z niemożnością uzyskania dodatkowych dochodów, obniżeniem wartości samochodu stanowiącego przedmiot zabezpieczenia oraz koniecznością zapłaty podwyższonego podatku od wypłaconego jednorazowo wynagrodzenia po przywróceniu do służby nie łączyły się z pozbawieniem wolności, a ogólnie prowadzeniem postępowania karnego.

Faktem jest natomiast, że w toku karnego postępowania sądowego przed sądami obu instancji doszło do przewlekłości postępowania, co znalazło potwierdzenie w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 7 czerwca 2013 r. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1259) strona, której skargę uwzględniono, może w odrębnym postępowaniu dochodzić naprawienia szkody wynikłej ze stwierdzonej przewlekłości od Skarbu Państwa (...). Postanowienie uwzględniające skargę wiąże sąd w postępowaniu cywilnym o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, co do stwierdzenia przewlekłości postępowania (§2 cyt. przepisu). Powód nie powoływał się na przewlekłość postępowania na etapie fazy postępowania przygotowawczego.

Przepis art. 417 k.c. znajduje zastosowanie, o ile szkoda wyrządzona została „przy wykonywaniu władzy publicznej”. Pojęcie „wykonywania władzy publicznej” obejmuje takie działania, które ze swej istoty, czyli ze względu na charakter i rodzaj funkcji przynależnej władzy publicznej, wynikają z kompetencji określonych w Konstytucji RP oraz w innych przepisach prawa, a ich wykonywanie z reguły łączy się z możliwością władczego kształtowania sytuacji jednostki. Nie ma więc wątpliwości, że czynności szeroko rozumianych organów wymiaru sprawiedliwości, włączając w to prokuraturę oraz służby policyjne i quasi policyjne w toku wszczętego i prowadzonego postępowania karnego miały charakter działań w obrębie imperium. Wykonywały bowiem władzę publiczną, kształtującą w drodze przymusu sytuację prawną jednostki.

Nie budzi żadnych wątpliwości, że działania podjęte względem powoda w toku postępowania w sprawie sygn. VIII K 349/08 zarówno w fazie postępowania przygotowawczego jak i sądowego miały tak rozumiany władczy charakter i ewidentnie stanowiły wykonywanie władzy publicznej. Powodowi przedstawiono bowiem zarzuty naruszenia przepisów prawa karnego, nadając mu tym samym status podejrzanego, zastosowano względem niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Poza tym został on zawieszony w czynnościach służbowych funkcjonariusza Straży Granicznej, początkowo na mocy art. 43 ust. 1 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1643), a później na mocy art. 34 ust. 3 powyższej ustawy przedłużono powyższe zawieszenie do czasu ukończenia postępowania karnego, co nastąpiło 5 lipca 2013 r. Po tej dacie, na skutek odpadnięcia ex tunc przyczyn zawieszenia, powód po zgłoszeniu się

został przywrócony do służby. Skutkiem zawieszenia było wypłacanie mu połowy należnego uposażenia bez dodatków w okresie od 25 kwietnia 2006 r. do 5 lipca 2013 r.

Po przywróceniu do służby (na skutek uniewinnienia) tytułem wyrównania jednorazowo wypłacono powodowi kwotę 218.887,57 zł. Skutkowało to przekroczeniem drugiej podstawy opodatkowania przewidzianej w art. 27 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz. U. z 201 r. poz. 361 z późn. zm.). Różnicę między podatkiem, który by został uiszczony w wypadku regularnego wypłacania uposażenia, a wysokością podatku koniecznego do uregulowania na skutek jednorazowej wypłaty znacznej jego części powód uznał za szkodę. W tym miejscu przytoczyć należy pogląd, że wyrządzenie szkody oznacza każdy uszczerbek na dobrach danego podmiotu prawnie chronionych, w tym wypadku o charakterze majątkowym.

Nie można jednak łączyć tak rozumianej szkody tylko z okresem przewlekłości postępowania sądowego, polegającym na bezczynności w okresach od 30 października 2008 r. do 13 marca 2009 r. oraz od 23 listopada 2009 r. do 8 października 2010 r. Jest ona wynikiem długotrwałego zawieszenia powoda w czynnościach służbowych, będącego z kolei następstwem długotrwałego postępowania karnego rozumianego jako całość, a trwającego dla powoda od momentu aresztowania z dniem 25 kwietnia 2006 r. do zapadnięcia wyroku sądu odwoławczego w dniu 5 lipca 2013 r., skutkującego prawomocnym uniewinnieniem go.

Oceny wymagało więc czy tego rodzaju szkoda, powstała w wyniku splotu czynności i okoliczności faktycznych w ramach wykonywania imperium, może być uznana za działanie (lub zaniechanie) niezgodne z prawem za skutki których ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa. W wąskim rozumieniu tego pojęcia chodzi o bezprawność jako działanie lub zaniechanie sprzeczne z przepisami prawa (por. tezę 35 komentarza Gerarda Bieńka do art. 417 k.c.: Kodeks cywilny. Komentarz. Księga trzecia. Zobowiązania pod red. Jacka Gudowskiego, LexisNexis 2013 r. i orzecznictwo tam przytoczone). Przypisanie odpowiedzialności konkretnej osobie prawnej (w tym Skarbowi Państwa – art. 33 k.c.) na podstawie art. 417 §1 k.c. wymaga ustalenia przynależności ustrojowej osoby lub osób fizycznych, których zachowania niezgodne z prawem spowodowały szkodę. Jest to odpowiedzialność niezależna od winy za czyn własny osoby prawnej (por. tezę 10 komentarza Adama Olejniczaka do art. 417 k.c.: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna pod red. Andrzeja Kidyby, LEX, 2014).

W tym miejscu odnieść się należało do przyczyn uniewinnienia powoda oraz pięciu innych współoskarżonych. W stosunku do nich został zanegowany cały materiał dowodowy uzyskany w toku postępowania przygotowawczego poprzez uznanie za nielegalne materiałów zdobytych w rezultacie czynności operacyjno – rozpoznawczych, polegających na kontroli i utrwaleniu rozmów telefonicznych oraz innych rozmów i przekazów informacji (strona 247 – 251 oraz 13 – 17 uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z 30 stycznia 2012 r., sygn. VII K 349/08 oraz strona 212 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z 5 lipca 2013 r., sygn. VIII K 841/12). Tego rodzaju niezgodne z prawem działania zakończyły się fiaskiem z punktu widzenia skuteczności prowadzonego postępowania karnego i uniewinnieniem oskarżonych (w tym powoda). Dlatego nie można twierdzić, że wymiar sprawiedliwości działał zgodnie z prawem w zakresie postępowania karnego prowadzonego przeciwko powodowi. Brak należytej staranności w uzyskaniu odpowiednich zgód na pozyskiwanie dowodów z kontroli operacyjnej i rozszerzenie ich zakresów spowodowały, że nie mogły one zostać wykorzystane procesowo w toku procesu karnego. Spowodowało to powstanie luki dowodowej i w konsekwencji skutkowało uniewinnieniem powoda. W niniejszej sprawie Sąd nie miał podstaw ani potrzeby głębszego badania powyższych kwestii, chociaż art. 11 k.p.c. nie stanowi o związaniu w postępowaniu cywilnym wyrokiem karnym uniewinniającym. Z treści uzasadnienia wyroków karnych (przede wszystkim wyroku zapadłego w I instancji) wynika, że powód konsekwentnie nie przyznawał się do popełnienia zarzucanych mu czynów. Pozostałe dowody osobowe możliwe do wykorzystania w procesie, w tym wyjaśnienia współoskarżonych, były zbyt wątpliwe, aby możliwe było przypisanie mu winy. W rezultacie można mówić o działaniu niezgodnym z prawem funkcjonariuszy prowadzących powyższe postępowanie także w rozumieniu art. 417 §1 k.c., czego skutki odszkodowawcze winien ponieść Skarb Państwa, skoro uciążliwe dla obywatela działania zostały podjęte bez właściwej podstawy prawnej.

Jak to już stwierdzono, konsekwencją prowadzonego postępowania karnego było zawieszenie powoda w czynnościach służbowych (obligatoryjne na skutek aresztowania), a w następstwie jednorazowa wypłata znacznej części niewypłaconego uposażenia wraz z dodatkami i przekroczenie drugiej podstawy opodatkowania, skutkującej koniecznością zapłaty wyższego podatku, niż w wypadku systematycznego wypłacania powyższych świadczeń. Można więc mówić o normalnym związku przyczynowym w rozumieniu art. 361 §1 k.c. Ciąg przyczynowo skutkowy na skutek splotu czynności poszczególnych jednostek publicznych jest bowiem oczywisty. Nie zmienia tego okoliczność, że zawieszenie na podstawie art. 43 ust. 3 ustawy o Straży Granicznej miało charakter fakultatywny.

Wartość nadpłaconego podatku w kwocie 13.364 zł Sąd ustalił na podstawie opinii biegłej z zakresu rachunkowości, której trafność nie była kwestionowana przez strony. Biegła uwzględniła wspólne rozliczanie się małżonków B. z obowiązku podatkowego osób fizycznych od dochodów. Sąd zasądził powyższą kwotę mając na względzie stanowisko procesowe powoda zajęte na ostatnim terminie rozprawy, w którym sprecyzował on całość roszczenia nie wychodząc poza zakres dochodzonej sumy.

Sąd uznał, że skierowanie powyższego roszczenia w stosunku do statio fisci w postaci Sądu Okręgowego w Białymstoku jako reprezentanta Skarbu Państwa było uprawnione. Postępowanie zostało zakończone na tym poziomie procedury, którą w pewnym stopniu cechowała także przewlekłość. Wydaje się, że nie można wykluczyć ewentualnych regresów.

Za procesowo dopuszczalne Sąd uznał roszczenia powoda z tytułu innych strat, w tym na skutek odmowy zgody na dodatkowe zatrudnienie i niemożności uzyskania dodatkowych zarobków (o charakterze *lucrum cessans*), a także utraty wartości samochodu osobowego.

W pierwszej z tych kwestii zauważyć należy, że decyzje odmawiające powodowi zezwolenia na wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego poza służbą (art. 67 ustawy o (...)) były wydawane przez (...). Miały związek z prowadzonym postępowaniem karnym o tyle, że pomimo pozytywnej opinii dowódcy placówki w B., w której powód pełnił służbę, stanowisko negatywne wyrażone zostało przez wydział spraw wewnętrznych. W dacie podejmowanych decyzji nie obowiązywały jeszcze wytyczne nr 65 Komendanta Głównego Straży Granicznej z 17 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielania zezwoleń funkcjonariuszom Straży Granicznej na podjęcie zajęcia zarobkowego poza służbą (Dz. Urz. KGSG z 2015 r. poz. 27). Niemniej decyzje tego rodzaju mają charakter faktyczny i należy uznać za element polityki personalnej prowadzonej przez formację zmilitaryzowaną ze względu na dobro służby. Mają one charakter fakultatywny i nie do przyjęcia byłoby roszczenie funkcjonariusza o udzielenie takiej zgody. Nie przyjmuje się zresztą aby ich podstawy można było poszukiwać w procedurze administracyjnej, nie przysługuje od nich skarga do sądu administracyjnego.

W rozpatrywanym stanie faktycznym odmowa dotyczyła podejrzanego w poważnym postępowaniu, dotyczącym działania grupy przestępczej. Nie ma więc znaczenia fakt, że po zawieszeniu w czynnościach służbowych sytuacja majątkowa powoda nie była dobra, a w tym samym czasie wydano zgody na podjęcie pracy dodatkowej funkcjonariuszom w stosunku do których nie toczyły się postępowania karne. Po zakończeniu postępowania karnego powód uzyskał zgodę na wykonywanie innego zajęcia (diagnosty samochodowego) niż ubiegał się uprzednio. Dlatego nie było podstaw do przyjęcia, że nawet w wypadku, gdyby postępowanie nie zostało dotknięte przewlekłością (we wskazanym powyżej czasokresie), to powód uzyskałby zezwolenie na wykonywanie pracy pomocnika na stacji paliw. Skutkowało to oddaleniem powództwa.

Na marginesie można zauważyć, że gdyby nawet przyjąć zasadność powyższego roszczenia powoda, to nie można straty z tego tytułu liczyć od września 2006 r. P. wniosek o wyrażenie zgody na dodatkowe zatrudnienie złożył w październiku 2006 r., czyli zajęcie to mógłby podjąć nie wcześniej niż od listopada 2006 r. Poza tym powód ubiegał się o zezwolenie na zatrudnienie go jako pomocnika na stacji paliw na 1/2 etatu. Z powoływanych przez niego zeznań J. J. w sprawie sygn. III Ko 313/13 rzeczywiście wynika, że najniższa płaca w jego firmie wynosi nie mniej niż 1.500 zł miesięcznie. Skoro powód miałby pracować w wymiarze połowy etatu, to świadczenie to nie byłoby wyższe niż 750 zł miesięcznie brutto, czyli około 500 zł miesięcznie netto.

Poza tym gdyby nie doszło do zawieszenia powoda w czynnościach służbowych, to nie mógłby pracować dodatkowo w takim wymiarze czasowym, o czym świadczą umowy zlecenia zawierane przez powoda na podstawie zgody na dodatkowe zatrudnienie już po przywróceniu do służby, a dotyczące 10 godzin miesięcznie (k. 350 – 358). Za okres zawieszenia zarobki zostały mu wypłacone z rekompensacyjnymi odsetkami ustawowymi.

Zupełnie niezasadne było roszczenie z tytułu utraty wartości samochodu stanowiącego przedmiot zabezpieczenia. Pojazd ten został pozostawiony na przechowanie żony powoda A. B. (2). Mogła więc z niego korzystać. Po opuszczeniu przez powoda aresztu samochód był do dyspozycji obojga małżonków. Po zwolnieniu pojazdu z zabezpieczenia z dniem 3 października 2009 r. nie został on sprzedany, a małżonkowie nadal z niego korzystają. Powód nie wykazał aby podejmował jakiegokolwiek próby zbycia pojazdu po ustaniu zabezpieczenia. Fakt utraty wartości samochodu nie ma związku z zabezpieczeniem go w postępowaniu karnym, a jest zwykłym skutkiem zużycia rzeczy. Nie można więc mówić o zaistnieniu szkody z tego tytułu. Dlatego powództwo w tej części musiało zostać oddalone.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na mocy art. 417 k.c., zaś o kosztach procesu – na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, który zaskarżając wyrok

w części tj. w zakresie punktu I zasądającego od pozwanego Skarbu Państwa - (...)na rzecz powoda A. B. (1) kwotę 13.364, zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 417¹ § 2 k.c. w zw. art. 361 § 1 k.c. poprzez uznanie, że w niniejszej sprawie istnieje adekwatny związek przyczynowy pomiędzy przewlekłością postępowania, a koniecznością ponoszenia przez powoda wyższego podatku dochodowego (PIT);

- art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że odsetki od pieniężnego świadczenia odszkodowawczego, należą się od daty wcześniejszej niż data wyrokowania.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na treść żądania:

- art. 67 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe nie dokonanie oznaczenia właściwej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, z którą wiąże się dochodzone roszczenie, tj. nie dokonanie oznaczenia Skarbu Państwa reprezentowanego także przez Sąd Rejonowy w Białymstoku.

Wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie mogła być uwzględniona z uwagi na to, iż zarzuty w niej podniesione okazały się nietrafne.

Nie sposób było podzielić zarzutu naruszenia art. 417¹ § 2 k.c. w zw. art. 361 § 1 k.c. w sytuacji nie do końca chyną zrozumiałego dla skarżącego stanowiska Sądu I instancji odnośnie ustalonych przyczyn szkody definiowanej przez powoda i związku tej szkody z bezprawnością działania przy wykonywaniu władzy publicznej.

Skarżący bowiem przyjmuje, iż wystąpienie szkody według Sądu pozostawało jedynie w adekwatnym związku przyczynowym z przewlekłością postępowania w sprawie VII 349/08 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Białymstoku i w sprawie VIII Ka 841/12 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Białymstoku.

Tymczasem, jak wynikało to z ustaleń Sądu Okręgowego wyrażonych w motywach pisemnych zaskarżonego wyroku, definiowaną przez powoda szkodę Sąd łączył nie tylko ze stwierdzoną w sprawie IIS5/13 przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku przewlekłością postępowania, która wystąpiła w okresie od 30 października 2008 do 13 marca 2009 roku oraz w okresie od 23 listopada 2009 roku do 8 października 2010 roku przed Sądem Rejonowym w Białymstoku, a także w okresie od 25 września 2012 roku do dnia 25 stycznia 2013 roku przed Sądem Okręgowym w Białymstoku w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko A. B. (1), ale też szkodę tę łączył z całokształtem wadliwych i niestarannych czynności podejmowanych w tym postępowaniu, które oceniał jako uciążliwe i podejmowane bez właściwej podstawy prawnej. Sąd ten wskazał, iż w odniesieniu do powoda, będącego jednym z wielu współoskarżonych, postępowanie było oparte na zanegowanym w toku przewodu materiale dowodowym, tj. nielegalnie zdobytym w postępowaniu przygotowawczym materiale z nagrań telefonicznych. Brak należytej staranności w uzyskaniu odpowiednich zgód na pozyskanie tego rodzaju dowodów z kontroli operacyjnej i rozszerzenie ich zakresów spowodowały, iż nie mogły one być wykorzystane procesowo, przez co powstała luka dowodowa, w rezultacie której oraz przy braku innych dostatecznych dowodów ostatecznie doszło do uniewinnienia powoda, po blisko siedmiu w sumie latach trwającego postępowania.

Działania powyższe Sąd zakwalifikował jako w całości niezgodne z prawem w rozumieniu art. 417 k.c. Na marginesie tegoż art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez prokuratora w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2016 r. poz. 1259) zawiera odesłanie w zakresie możliwości naprawienia szkody wynikłej ze stwierdzonej przewlekłości od Skarbu Państwa na zasadach ogólnych.

Jeszcze raz zatem należało podkreślić, iż zdefiniowaną przez powoda szkodę Sąd łączył nie tylko z faktem stwierdzonym prejudycjalnie w odniesieniu do przewlekłości postępowania, ale też z okolicznościami, dotyczącymi całego postępowania karnego, które w ocenie tego Sądu wyczerpały przesłankę bezprawności w działaniu władzy publicznej.

Ustalenia Sądu I-szej instancji w istocie w żaden sposób nie zostały podważone w apelacji. Ustalenia te Sąd Apelacyjny w całości aprobował, podobnie, zgodził się z oceną Sądu Okręgowego w odniesieniu do wykazanego normalnego związku przyczynowego istniejącego pomiędzy szkodą jaka zaistniała w zapłacie wyższego podatku przez powoda, a działaniami władczymi pozwanego.

W okolicznościach tej sprawy, konsekwencją prowadzonego wieloletniego postępowania karnego było zawieszenie powoda w czynnościach służbowych funkcjonariusza Straży Granicznej w okresie od 26 kwietnia 2006 roku do 5 lipca 2013 roku. W tym okresie powód otrzymał jedynie połowę wynagrodzenia, zaś po przywróceniu do służby na skutek uniewinnienia, tytułem wyrównania wypłacono powodowi jednorazowo kwotę zaległego wynagrodzenia, od której to został naliczony podatek z przekroczeniem drugiej podstawy opodatkowania przewidzianej w art. 27 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Różnicę pomiędzy podatkiem, który by został uiszczony w sytuacji regularnego miesięcznego wynagrodzenia, a wysokością podatku uiszczonego od jednorazowej kwoty zaległego uposażenia Sąd uznał za powodem, za szkodę pozostającą w normalnym związku przyczynowym z okolicznościami, które oceniał jako bezprawne działania władzy publicznej.

Badając istnienie związku przyczynowego na gruncie art. 361 § 1 k.c., nie sposób jest zarzucić Sądowi Okręgowemu, by tę ocenę przeprowadził wadliwie tj. by nie uwzględnił wszystkich okoliczności sprawy, zasad doświadczenia życiowego czy wiedzy prawnej.

Na gruncie art. 361 § 1 k.c. obojętne jest czy ma miejsce związek przyczynowy bezpośredni czy też związek przyczynowy złożony, wieloczynnikowy. Odpowiedzialność cywilna może jednak determinować tylko taki związek przyczynowy wielozłożony, w którym między poszczególnymi ogniwami zachodzi zależność przyczynowa.

Związek przyczynowy może występować jako normalny również w sytuacji, gdy pewne zdarzenie stworzyło warunki powstania innych zdarzeń, z których dopiero ostatnie stało się bezpośrednią przyczyną szkody.

W okolicznościach niniejszej sprawy ciąg przyczynowo skutkowy, będący czynnikiem splotu czynności poszczególnych jednostek publicznych, opisanych szczegółowo w uzasadnieniu sądu w odniesieniu do powoda i w związku z postępowaniem karnym toczącym się wobec niego był oczywisty (zastosowanie tymczasowego aresztu, zawieszenie w czynnościach służbowych, ograniczenie wypłaty uposażenia, przebieg postępowania karnego trwającego około 7 lat, niestaranny materiał dowodowy skutkujący wyrokiem uniewinniającym, stwierdzona przewlekłość postępowania). Ocenę w tej części dokonaną przez Sąd Okręgowy, Sąd Apelacyjny podzielił bez zastrzeżeń.

W tych okolicznościach podniesiony na wstępie zarzut naruszenia art. 417¹ § 2 k.c. w zw. art. 361 § 1 k.c. nietrafnie przyjmujący jako ustalenie Sądu, istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a stwierdzoną tylko przewlekłością postępowania, z całą jego argumentacją uznać należało za całkowicie bezzasadny.

Szkoda została wyliczona przez biegłą z zakresu rachunkowości. Jej trafność nie była zakwestionowana skutecznie przez strony przed Sądem I instancji. Wartość nadpłaconego podatku wyniosła 13.364 złotych, którą Sąd zasądził zaskarżonym wyrokiem w ramach pokrycia szkody na podstawie art. 417 k.c., z odsetkami ustawowymi poczynając od dnia 26 lutego 2015 roku, tj. od dnia doręczenia odpisu pozwu (k. 28), stanowiącego wezwanie dłużnika do wykonania świadczenia (art. 455 k.c.). Ustalenie daty wymagalności odsetek od daty wyrokowania w okolicznościach niniejszej sprawy, jak chce tego skarżący, nie było uprawnione, a tym samym nie doszło do naruszenia art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. Rozmiar szkody w przyjętym przez Sąd zakresie był znany na datę wnoszenia pozwu. Opinia biegłej potwierdziła nieco korzystniejszą dla strony korektę w granicach 700 złotych. W ocenie Sądu Apelacyjnego stanowisko skarżącej w zakresie tego zarzutu jest nie do przyjęcia, jako nie realizujące celu odszkodowawczego za opóźnienie w spełnieniu świadczenia. Zarzut w tej części okazał się zatem nietrafny.

Sąd II-iej instancji nie podzielił także słuszności zarzutu wskazującego na naruszenie art. 67 § 2 k.p.c.

O ile bowiem ciąg zdarzeń pozostających w związku przyczynowym z zaistniałą szkodą faktycznie odnosił się również i do czynności podejmowanych przez Sąd Rejonowy, który jako jednostka organizacyjna Skarbu Państwa mógł występować także w tym postępowaniu obok wskazanej w pozwie, o tyle jej brak pozostaje bez znaczenia na ważność postępowania oraz prawidłowość rozstrzygnięcia z racji jednolitości Skarbu Państwa, pozwanego w tej sprawie

Mając to wszystko na uwadze, apelacja pozwanego, oparta na zarzutach, które okazały się nietrafne, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach za II – gą instancję, Sąd Apelacyjny postanowił stosownie do zasady wynikającej z art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

K. I. E. J. C.